

EMPRESA FAMILIAR

Transparències

Modest Guinjoan / Josep Maria Llaurador

Consulting Barcelona Economia

Diaris i revistes en van plens. El primer cas sonat va ser, fa mesos, el de l'empresa Enron, quan es va descobrir que s'havia falsificat informació, que el que deien els llibres comptables i les auditories no s'assemblava gens a la realitat, la qual cosa, un cop esbombada, ha portat a la ruïna a milers i milers d'accionistes. Entre aquests hi figuren una bona part dels treballadors de la mateixa empresa, els quals s'havien cregut que era possible ser empleat i propietari a la vegada, sense adonar-se del fet que, quan t'enganyen sobre el valor real de les accions, el nivell de risc que assumeixes és altíssim: a més de tenir una inversió financera sobrevalorada artificialment –i, per tant, exposada a un daltabaix inevitable–, també corres el risc de quedar-te sense feina quan la nau s'enfonsi, cosa ben probable en casos com aquest.

El d'Enron no ha estat, lamentablement, un cas aïllat, tal com ens sorprèn un dia rere l'altre la premsa econòmica en un degoteig de fraus fiscals, d'ocultacions d'informació i de pràctiques comptables interessades, que permeten als alts directius presentar uns bons resultats i unes reaccions de les cotitzacions dels valors en la mateixa línia. Les pràctiques d'engany permanent no són sostenibles a llarg termini i, encara que algú no s'ho creurà, en el món dels negocis la veritat, a la llarga, s'acostuma a

saber. El problema que actualment està fent trontollar els mercats de valors de les empreses afectades (Enron, Worldcom, Tyco, Xerox, Global Crossing, Qi-West, Imclone, Vivendi...) i del conjunt de la borsa té la mateixa arrel que, fa dos anys, tenien les opcions sobre accions dels directius de Telefónica, els fons residents a l'altra banda de l'Atlàntic del BBVA que mantenen ocupat el jutge Garzón o les cessions de crèdit de l'SCH, malgrat la fallera del senyor Botín per anunciar *urbi et orbi* els milions que guanya. El problema porta firma i data (Berle i Means, 1932): en les grans companyies amb capital atomitzat, els que més manen són els directius, no pas els accionistes.

La naturalesa del problema és fonamentalment d'asimetria informativa. Els directius tenen tota la informació de l'empresa, i els accionistes tenen la que ve establerta per llei i la que als directius els ve de gust donar-los. El principi de transparència total ni es dona ni es pot donar completament, però d'aquí a l'engany sobre la realitat comptable de l'empresa, que és el que està passant en algunes empreses americanes i europees, hi ha una gran diferència.

A l'empresa familiar aquest problema és molt improbable que es doni. Per naturalesa, les empreses familiars són molt opaques quant a informació (algunes encara no compleixen l'obligació de depositar els seus llibres al Registre Mercantil), però això és coherent amb el fet

que siguin societats tancades. No tenen cap necessitat de donar-ne. La informació detallada només cal que la tinguin els accionistes, i aquests acostumen a ser pocs en la major part de les empreses familiars i, a més, es coneixen bé entre ells. L'ocultació d'informació als altres accionistes per part d'un directiu familiar aniria més enllà d'un problema empresarial i tindria un abast familiar. La circumstància del lligam sanguini existent entre els propietaris fa molt difícil, per bé que no impossible, que aquell que disposa de tota la informació sobre l'empresa amagui a la resta l'existència de problemes, quan n'hi ha. Al contrari, és probable que, al mínim símptoma que detecti, el comentari amb els altres propietaris, precisament perquè el seu interès no només és personal, sinó col·lectiu. Ben diferent del directiu que, davant d'un estol dispers d'accionistes, cap d'ells amb prou interès per esbrinar gaires detalls sobre l'empresa mentre la cotització es mantingui i el dividend sigui correcte, veu l'oportunitat per treure'n profit personal. Ep!, però no tots els directius són tan interessats.